

Jännitystä elämään

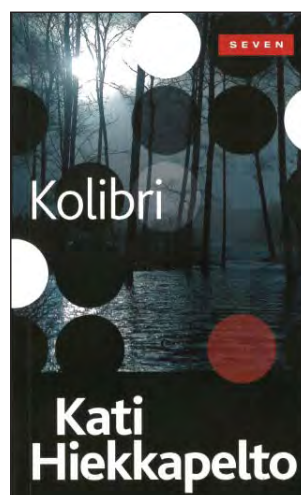
Lilli Kojo

Jos verkosta etsii kirjoja hakusanoilla *maahanmuuttajat* ja *dekkarit*, löytyy tuloksia yllättävän runsaasti myös suomeksi. Kirjailijat ovat ajan hermolla ja yhteiskunta monikulttuuristuu yhtä lailla paperilla kuin todellisuudessa. Lähemmin tarkastellessa moni maahanmuuttaja-aiheinen dekkari käsittelee maahanmuuttajia kuitenkin useimmiten uhreina, joskus myös epäiltyinä tai rikoksentekejinä. Maahanmuuttajat jännityskirjallisuuden aktiivisissa rooleissa, poliiseina ja etsivinä, ovat vielä harvinaisia kirjojen päähenkilöitä Suomessa.

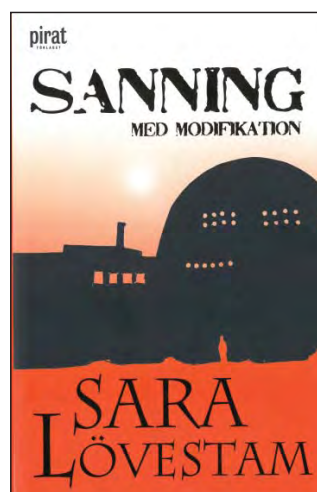
Maahanmuuttajaetsiviä löytyy silti. Yksi länsimaisen jännityskirjallisuuden tunnetuimmista salapoliiseista on ensimmäisen maailmansodan pakolainen, joka asuu Britanniassa, mutta on alun perin oppinut käyttämään pieniä harmaita aivosolujaan toimiessaan poliisina synnyinmaassaan Belgiassa. Hercules Poirot ei kuitenkaan kohtaa samanlaisia ongelmia kuin monet nykypäivän pakolaiset. Vaikka äidinkieli ranska kuuluukin korostuksena hänen puheessaan, ei hänellä ole kieliongelmiä. Hänellä on jo ennestään kontakteja Britanniassa ja oikeastaan ympäri Eurooppaa, eikä hänellä ole missään vaiheessa taloudellisia ongelmia. Hänellä ei ole vaikeuksia oleskeluluvan tai passinsa kanssa. Kosmopoliitti Poirot ei myöskään aktiivisesti kaipaa takaisin Belgiaan, vaikka tekeekin huomioita maiden erilaisista tavoista.

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon hankitaan harvoin uutta viihteellistä kaunokirjallisuutta, lahjoituksia toki otetaan vastaan. Romaanien tulee käsitellä muuttoliikkeitä tai etnisyyttä poikkeuksellisella ja uudella tavalla, jotta niitä ostettaisiin koelmeiimme. Viime vuosina ilmestyneet kaksi dekkaria, joissa päähenkilö on pakolaistaustainen, täyttävät tämän kriteerin. **Kati Hiekkapellon** kirjassa *Kolibri* (2013) on päähenkilönä Anna Fekete, poliisi,

joka on kansallisuudeltaan unkarilainen, kotoisin Serbiasta ja jonka perhe on paennut Suomeen Jugoslavian hajoamissotien aikana. Anna on oppinut suomen kielen täydellisesti, valmistunut hyvin arvosanoin ja siirtyy kirjan alussa partiopoliisista rikospuolelle. Ruotsalaisen **Sara Lövestamin** *Sanning med modifikation* (2015) puolestaan kertoo tulkinnasta maahanmuuttajasta nimeltä Kouplan. Nuori mies on täysin kylästynyt tiskaamaan astioita grillillä, joten hän päättää ryhtyä yksityis-

tekoiksi. Hän tarjoaa palveluja niille, joita poliisi ei voi auttaa. Molemmat teokset ovat sarjojen aloituksia, Hiekkapelloilta on ilmestynyt jo toinenkin kirja Anna Feketestä. Kirjoja yhdistää myös se, että molemmat kirjailijat ovat toimineet maahanmuuttajien opettajina.

neet maahanmuuttajien opettajina.

Anna Fekete on kaikkea sitä, mitä maahanmuuttajan kotoutumiselta toivotaan. Hän on oppinut uuden kielen ja kulttuurin, opiskellut itselleen ammatin ja saanut työpaikan. Kolibrin alussa hän muuttaa uudelleen vanhaan kotikaupunkiinsa Pohjanlahden rannikolle. So-

peutuminen uuteen työpaikkaan ei suju ongelmita, sillä Annan työparilla on runsaasti ennakkoluuloja maahanmuuttajia kohtaan. Tilannetta ei ainaakaan helpota se, että murhatutkinnan lisäksi työlliställä on epäilty kunniaväkivaltatapaus. Työpari niputtaa kaikki maahanmuuttajat ja Annan siinä samalla yhdeksi epätoivotuksi ryhmäksi. Tilanne masentaa Annaa, mutta hän ei luovuta. Hän on valinnut Suomen, vaikka äiti onkin muuttanut takaisin Vojvodinaan, Serbian unkarilaisalueelle ja ikävä synnyinkaupunkiin on joskus kova.

Kouplanilla sen sijaan ei vaikuta olevan vaihtoehtoja. Hän haluaa asua Ruotsissa ja paluu kotiin Iraniin on jostain syystä mahdoton, hänellä ei vaan ole oleskelulupaa. Kouplan on tullut maahan aikuisena ja oppinut kielen melko hyvin, ottaen huomioon, ettei hänellä ole ollut mahdollisuutta osallistua kielikursseille. Ansaitakseen rahaa laittaa Kouplan yksityisetsiväilmoituksensa nettipalstalle ja saa parin viikon kuluttua ratkaistavakseen kadonneen pikkutyön tapauksen. Tytön äiti ei jostain syystä

halua pyytää apua poliisilta ja Kouplanille tämä sopii mainiosti. Siinä missä Hiekkapellon kirjoitustyyli on realistinen, käyttää Lövestam enemmän mielikuvitusta ja huumoria. Kouplan on taistelija, joka on päättänyt selviytyä. Hän ei lannistu, vaikka hänen työvälaineensä ovatkin kouluvihko ja kynä. Kouplan haaveilee siitä, että hänellä olisi oikeita käyntikortteja ja rahaa ostaa ravintolassa patonki ja sanoa kassalla: ”Voit pitää loput”. Lövestam paljastaa Kouplanin taustaa vain vähän kerrallaan ja paljon asioita jää kerrottavaksi seuraavissa osissa. Kirjan lopussa tosin paljastuu jotain sellaista, joka mahdollisesti on syynä Kouplanin päätökseen pysyä Ruotsissa.

Jännityskirjallisuus on Suomessa ja muissa Pohjoismaissa erittäin suosittua. Onkin hyvä, että tässä kirjallisuudenlajissa annetaan yhä enemmän aktiivisia rooleja uusille toimijoille. Suomalaista maahanmuuttajadekkarikirjailijaa en kuitenkaan ole vielä kohdannut, vaikka loistavia romaanikirjailijoita onkin useita.

Ulkosuomalaislehdet Siirtolaisuusinstituutin kirjastossa

FM Soile Kalliosaari

Suomesta on aikojen saatossa lähdetty siirtolaiseksi eri puolille maailmaa ja siksi myös Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon saapuu ulkosuomalaisten julkaisemia lehtiä monista eri maista. Eniten ulkosuomalaislehtiä tulee tällä hetkellä Yhdysvalloista, Ruotsista, Kanadasta, Espanjasta, saksankielisistä maista, Australiasta ja Norjasta, mutta joitakin myös esimerkiksi Isosta-Britanniasta, Virossa ja Benelux-maista. On instituuttiin saapunut aikaisemmin jopa **Aina Ilona** -lehti Japanista ja **Fennia** Argentiinasta asti.

Ulkosuomalaislehtien kirjo on monella tapaa mielenkiintoinen. Osa niistä on lukuisia kertoja vuodessa ilmestyviä sanomalehtiä, kuten **Ruotsin suomalainen**, **Amerikan uutiset**, **Kanadan sanomat** ja **Ruijan kaiku**. **Suomalainen Espanjassa** ja **Kaupun-**

kilehti Fuengirola.fi taas edustavat melko usein ilmestyviä ilmaisjakelulehtiä. Nykyiset ulkosuomalaiset sanomalehdet ovat yleensä puolueettomia ja poliittisesti sitoutumattomia. Aikaisemmista lehdistä vuonna 2009 toimintansa lopettanut **Raivaa-ja** on hyvä esimerkki amerikansuomalaisesta työväenlehdestä, jota julkaistiin pitkään sosiaalidemokraattisessa hengessä, vaikkakin lopuksi puolueettomasti ulkosuomalaisten asioihin ja suomalaiseen kulttuuriin keskittyen.

Monet ulkosuomalaisjulkaisut ovat erilaisten yhdistysten, kuten Suomi-seurojen, kulttuuriyhdistysten tai luterilaisten seurakuntien jäsenlehtiä ja uutiskirjeitä. Esimerkiksi **Tammenlehti** on Täbyn Suomi-seuran tiedotuslehti, **ConCordia** Costa Blanca Suomi-Seuran tiedotuslehti ja **NFF-Nytt** norja-

lais-suomalaisen yhdistyksen jäsenlehti. Kulttuuriin keskittyneitä lehtiä ovat vaikkapa **Inkeri**, inkerin-suomalainen kulttuurilehti Virossa, ja yhdysvaltalainen **Finnish Connection**. Edellä mainitut julkaisut ilmestyvät nelisen kertaa vuodessa eli huomattavasti harvemmin kuin sanomalehdet. **Päreet**, Finspångin Suomi-seuran jäsenlehti Ruotsista ilmoittaa hauskaasti ilmestyvänsä ”tarpeen vaatiessa, joskus jopa useimminkin”. Pieni epäsäännöllisyys ilmestymistiheydessä onkin tyypillistä ulkosuomalaislehdille. Seurakuntien lehtiä tai muita ulkosuomalaisen uskonnollisia julkaisuja edustavat esimerkiksi **Rengas**, Saksan suomalaisten seurakuntien lehti, sekä kanadalainen **Isien usko** (sikäläisten ev.lut. kirkkojen Suomi-konferenssien julkaisu) ja **Australian hyvä sanoma**, Australian suomalaisten helluntaiseurakuntien lehti. Vanhan kotimaan kulttuuri, tavat ja uskonto siis luovat edelleen yhteenkuuluvuutta ja innostavat lehtien julkaisemiseen ulkosuomalaisen keskuudessa. Jotkut ulkosuomalaiset ovat erityisen innokkaita ja jaksavat tehdä lehteään itse vuodesta toiseen. Hyvä esimerkki tästä on **Me suomalaiset**, jota Annikki Ylönen on julkaisut Australiassa jo vuodesta 1994 lähtien.

Kuten lehtien nimistä on jo käynyt ilmi, niistä useat ovat suomenkielisiä. Osa on myös kirjoitettu sekä suomeksi että paikallisella kielellä, kuten Ruotsissa ilmestyvä **Yks’kaks** suomeksi ja ruotsiksi ja Kanadassa ilmestyvä **Kaiku** suomeksi ja englanniksi. Sen sijaan Yhdysvalloissa ilmestyvä Swedish Finn Historical Society -yhdistyksen lehti **Quarterly, The Finnish American Reporter** –sanomalehti ja monet muut Yhdysvalloissa julkaistavat ulkosuomalaislehdet ovat englanninkielisiä. Lukijakunta lieneekin englanninkielisillä lehdillä laajempi, koska harvemmat uusien sukupolvien amerikansuomalaiset osaavat suomea tai ruotsia ainakaan kovin sujuvasti.

Ulkosuomalaislehtien sisältö vaihtelee lehdestä toiseen, mutta yleisimmin niissä on uutisia Suomesta ja joitakin ulkomailta, paikallisuutisia ja ilmoituksia yhdistysten tai seurakuntien tapahtumista ja myös ulkosuomalaisen kertomuksia, muistelmia yms. Lisäksi lehdistä löytyy vaikkapa suomalaisten ruokien ja leivonnaisten reseptejä. Espanjan suomalainen **Olé** on siitä hiukan erilainen, että vaikka lehti on suomenkielinen, se keskittyy täysin elämiseen, työhön, kulttuuriin ja vapaa-aikaan Espanjassa, eikä kerro niinkään Suomeen liittyvistä asioista. Aihee-

seen liittyen Siirtolaisuusinstituutti on viime vuonna julkaissut Paula Könnilän ajankohtaisen tutkimuksen ”Sisua ja mañanaa”, jossa kuvataan Espanjan Aurinkorannikolla asuvia suomalaisia, heidän siirtolaisuuttaan ja elinympäristönsä muutosta.

Maailman muuttuessa monet ulkosuomalaislehdet ovat lopettaneet ja uusia on syntynyt tilalle. Useat niistä ovat myös siirtyneet nettiin verkkojulkaisuiksi säästääkseen postituskuluissa ja saavuttaakseen laajemman levikin. Siirtolaisuusinstituutin kirjaston ulkosuomalaislehtien kokoelma sisältää niin vanhoja ja toimintansa jo lopettaneita julkaisuja kuin myös uusia lehtiä. Valikoima on erityinen siksi, ettei osaa lehdistä löydy muista Suomen kirjastoista ja Siirtolaisuusinstituutissa ulkosuomalaislehdet ovat kootusti kokoelmana saman katon alla. Tällä hetkellä instituuttiin tulevat ulkosuomalaislehdet löytyvät kirjastotietokannastamme asiasanalla ulkosuomalaislehdet. Tervetuloa tutustumaan!

